

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 87. szám
2016/2.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő:
Tóthpál Tamás

(tothpaltamas@gmail.com)

Szerkesztők:

Pál Gyöngyi, Szima Csilla

TURISTASÁGI, FÜRDŐÜGYI és NÉPRAJZI FOLYÓIRAT.**Új EKE-
vezetőség
Kolozsváron**

■ Az EKE – Kolozsvár 1891 februári rendkívüli tisztújító közgyűlésén a szavazati joggal rendelkező jelen levő tagok megszavazták az új tisztikart. Elnök: Szima Márton. Alelnökök: Nagy Lajos, Barabás Ibolya, Fejér Zsuzsa, Kun Zoltán. Cenzori bizottság: Szilveszter Éva, Görög Gyöngyi, Molnár Ildikó. Titkár: Székely Lavotta, Etédi József. Pénzügyi ellenőr: Pál Gyöngyi. Szabályzatfelügyelő- és Etikai bizottság: Csorba Anna, Barabás Ibolya, Szilveszter Éva. Pénztáros: Bagaméri Tibor. Könyvtáros: Székely Lavotta. A *Szabadság* melléklete, az *Erdély* szerkesztőbizottsága: Tóthpál Tamás, Szima Csilla, Pál Gyöngyi. Választmány (az elnökségen kívül): a túrazetők hivatalból a választmány tagjai, valamint még három tag, akiket a közgyűlés szavazott meg: Ferenczi Júlia, Tár Ferenc, Márton Béla. A tisztviselők feladatköreit az október 24-i választmányi gyűlésen pontosították. (t.t.)

BÚCSÚ KILIN ERZSIKÉTŐL

■ Február 10-én, életének 78. évében elhunyt Kilin Erzsébet tagtársunk. A monostori temetőben helyezték örök nyugalomra. Szolgáljanak búcsúztatójául az alábbi sorok:

„Egyedi és festői jelenség volt Kilin Erzsike részvétele úgy a honismereti túrákon, mint a szindi rendezvényeken és a vándortáborokban. Nekem mindenestre hiányozni fog, és szeretettel fogok emlékezni rá. Sajnos eljött az idő, hogy a régi és meghegyezett tagok közül egyre többen és egyre gyakrabban induljanak értelmünket meghaladó magasabb szintekről irányított más utakra.” (Tóthpál Tamás)

„Kilin Erzsike az igazi ekés legcsodálatosabb példája volt. Utolsó percig kitartott az EKE és céljai mellett, tette azt teljes elkötelezettséggel, a tőle telhető maximális erőbedobással. És mindeközben szabadkozott, hogy több nem telik tőle. Sok ilyen EKE-tagot kívánok egyesületünknek szerte Erdélyben. Isten nyugosztalja és ne feledjük el őt.” (Vekov Károly)

„2002 őszén láttuk egymást először egy szindi szüreti bál alkalmával... Az az arc maradt meg a mai napig ... Talán 2016 januárjában is ott láttam a közgyűlésen, vagy tévedek? Most is előttem van, amint mosolygó arccal végezte a Rá ruházott felelősségteljes feladatot a 2011-es vándortáborban Alsójárán. Köszönjük. Nyugodjon békében a lelked...” (Kiss János)

Xántus János emléktúra farsanggal

Vittük Farsang Döménket is

SALAMON KATI

Verőfényes melegben indulunk a monostori végállomástól a bükki Cérna-forráshoz a február 7-ei Xántus János emléktúrán. A Cérna-forrás mintegy 6 km távolságra van a városától. A Szent János-kút felé vezető úton, majd a jobboldali lejtőn a Gorbó-völgyben haladva úgy két óra alatt megjárható. Akár több pihenő bevezetésével is, bárkinek ajánlott ez az

egészségnek kitűnő kirándulás. Csipet csapat (csekély 15-ön), pár fiattal és persze nagy tudású túravezetőnkkel, Szatmári Bélával, aki ezúttal borforralóval édesítette a túrát, továbbá Farsang Döme bábut is vittük és farsangi maszkokat is. Fotóztunk, hogy az idej nevezetes emléktúrára mindenkor emlékezzünk, és hazafelé betűnk a fogadóba megbeszélni a történeteket, tervezni a következő túrákat.

Xántus János (1917–1982) tanárt, szakíró, leginkább Kolozsvár környékére vonatkozó természeti leírásairól ismerjük. A *Természet Kalendáriuma* című összefoglaló műve városunk környéke növénytan, geológiai, meteorológiai adatainak bemutatója. Munkásságával méltó utódja nemzetközileg is elismert nagybátyjának, a világhíres Xántus Jánosnak (1825–1894), aki volt mexikói konzul (mexikói leveleit kiad-

ták Győrben), illetve budapesti állatkerti igazgató is, névjegyével (John Xántus) ellátott karabélyát a nevét viselő győri múzeumban őrzik. Később a Magyar Néprajzi Múzeum igazgatóra (kelet-ázsiai útjáról hozott jelentős adománya gazdagította a gyűjteményt), majd a Magyar Néprajzi Társaság elnöke lett. Emlékeire 2000-ben mellszobrot avattak a nevét viselő budapesti Xántus János középiskolában.

Riszegető köd alatt, köd fölött

Borongós, ködös, hűvös idő. Hóspakás, jégvirágos telet vártunk, de inkább késő őszi hangulat vett körül. Kimozdulni azért ilyenkor is lehet, kell is, főleg ha egy előre megtervezett EKE túrára többen is jelentkeztek. Ilyen alkalom volt vasárnap, december 13., amikor a reggeli vonattal hatan indulunk Tóttelkére megmászni a Csiga-dombot, a Riszegetőt, majd kellemes séta után elérkezni a Bánffyhyunyadi állomásra.

SZIMA CSILLA

Könnyű téli túra, kellemes kapcsolódás a ködlepte Kolozsvár után. A vonaton még a kalauz is meglepődött, látván a vonatjegyen úti célunkat, kétszer is visszakérdezett: biztos, hogy Tóttelkén szállunk le, mert hogy pontosítsak, ott nincs már semmi, csak az öreg bakterház nyomai.

Számunkra viszont jó hely a felüdülésre, hiszen a városi embernek kell ez a csend, békés környezet, friss levegő. Ahogy nekivágtunk a dombnak kelet felől kikerültük az erdőt a sár miatt, s fokozatosan különös látványban volt részünk: a köd habfürdőként ereszkedett a lábainkhoz. Körülöttünk az

egész táj ködben úszott, mi pedig a tető magaslatán fürödtünk az enyhe napsütésben. Magasság és mélység itt találkozott, s álmélkodva rácsodálkoztunk újra a teremtett világ szépségeire. Rövid élmény volt ez, mint egy szivárvány eső után, hisz a köd tovaúszott a völgyben, távolodtában különböző formákat öltve. Hol ijesztő szörny formáját alkotta, hol különböző tárgyakra emlékeztetett, ahogyan helyenként felszakadt.

Szinte belefeledkeztünk a hosszas nézelődésbe, s gondolataink messze szárnyaltak, mikor mérleg forma rajzolódott ki a távolban. Talán önmagamat éreztem benne, amint mérckélnék, hiszen a mérleg havában születtem. Hosszan elgon-

dolkoztatott az elmosódó kép, s végigvonult előttem Egyiptom hiedelemvilága, a holtak bíráival, amint éppen egy elhunyt lelket tesznek az egyik serpenyőbe, míg a másikban tollpelyhely van. Az óegyiptomi vallás szerint az istenek elvárásainak meg kell felelni. Felelősek vagyunk tetteinkért. De akkor ott volt egy másik mérleg, melynek serpenyőjében nem pelyhely, hanem könnycsepp csillogott. Ezt is nehéz kibillenteni, ha a mérleg másik oldalán lelkiismeretünk áll. De ne félj, csak higgy, és várakozz reménnyel, ha nem is ütheted meg a mércét, a másik serpenyőben ott áll Krisztus vércseppje, ami mindenkiért kiöntött. Úgy csodálkozz rá a teremtett világra, hogy sose mulaszd elfogadni hittel, s így közeledj embertársaidhoz is. Hosszú elmélkedésem közben teljesen kisütött a nap, s azon vettem észre magam, hogy felértünk a Csiga-dombra. Társaimat is meghatotta a nem mindennapi látvány.

Rövid szünet után indulunk tovább, de közben végéig nem volt az élménybe számolóknak. Juhnyáj csapásán haladtunk tovább, kutyák csaholtak körülöttünk. Kerülggettük a sarat, így értünk fel a Riszegetőre. Fenséges kilátás fogadott: északra láttuk az Almási-vár fehér tornyát, messzebb a láthatárban a Meszes-tetőt. Nyugatra Bánffyhyunyadi fénylő háztetői, távolabb pedig a Vigyázó. Ebből a magasságból a közeledő vonat is játékszernek látszik, de a zsboki vasúttájtáró hangjelzése figyelmeztet: a vonat nem játék. Nyugat felé indultunk tovább, közben csipkebogyt, kókényt szedtünk. A hosszú séta jó alkalom arra, hogy embertársainkra is figyeljünk, jól elbeszélgezzünk, hisz egy feltárt gond, nehézség megkönnyebbülést nyújt.

Testileg-lelkileg felfrissülve értük el a Bánffyhyunyadi állomást, s bár már alkonyodott, hűvösödött, meleget éreztünk...

Ismerkedjünk a szászfenesi erdőkkel

PÁL GYÖNGYI

Január 10-én a Szászfenes melletti erdőbe kirándultunk, mely kevésbé járt része a Kolozsvár közeli erdőknek. Az elmúlt évben a közszállítási vállalat több autóbusszjáratot indított Szászfenesre, ami megkönnyíti eljutásunkat az itteni erdőbe. A Monostorról indultunk az M21-es busszal, eső csepergett, két nappal azelőtt havazott, így az idő nem volt túl biztató. A Leányvár negyed végállomásán szálltunk le, az eső elállt, de sűrű köd borította mindent. Gyalogosan 10–15 perc alatt elértük az erdő szélét. Az 5–6 cm-es hó nem volt fagyos, nem olvadt el az esőtől és szerencsére csúszós sem volt. Az erdő borította hegyhát – inkább domb – délkeletről északnyugat felé húzódik. Legdélibb része a Szelicse (Sălicea) alatti Havas-bükke (Recea, 759 m). Szászfenes irányában elszélesedik, keletre Kolozstótfalu (Tăuți), nyugat-

ra Magyarlóna (Luna de Sus) és Magyarfenes (Vlaha). Magasabb pontjai a Medve-tető (625 m) és a Bükk-tető (603 m). Itt haladtak keresztül a Magyarfenes Szászfenessel, illetve Tótfaluvallal összekötő régi szekérutak, az út szélét jelző kövek helyenként ma is láthatók. Nagyobb völgyei a Szaniszló- és a Róka-pataké.

A Medve-tető irányába haladtunk, hol erdőben, hol erdőszélen a gerincig fokozatosan emelkedő úton. Dél felé erdei úton elértük a kerékpárosok narancssárga sáv jelzését, amely Tótfalu felől jön és az EKE-forrás feletti rétekre vezet. Délben ebédszünetet tartottunk, majd kerékpáros jelzésen indultunk visszafelé, és a Kereszt-hegység nevezett füves, bokros dombháttal jutottunk. Szerencsénkre a köd a völgyekben maradt, így bár a körpanoráma nem volt teljes, de különös jelenség tanú lehetettünk. A köd alattunk maradt, betakarta a Kis-Szamos völgyét, csak a Leányvár két erdő borította csúcsa látszott ki, mint két sziget a felhőtengerből. Tótfalut szintén köd takarta, de felette jól látszott a Feleki-gerinc az Árpád-csúccsal, a Kismagura, az EKE-forrás erdője, a Havasbükke és a Gorbó-gerinc. A természet mindig tartogat meglepetést a természetjárók számára. A tótfalusi hágó tetején az utak elágaznak, egyik Tótfaluba, a jelzéses a Leányvár erdős csúcsára vezet; két másik út a Leányvár alatti azonos nevű lakónegyedbe visz, a jobboldalin haladva zártuk 10 km-es körtúránkat.

Január 17-én ismét az Árpád-csúcsra indult egy nagyobb csoport a Hajnal negyedből, Szócs János 20 km-es túrájára. Az időjárás most se volt kíméletesebb, a Feleki-tetőn hideg, jeges szél fogadott, majd hózápor zúdult ránk, mely elől a Slamovics háznál kerestünk menedéket. Hiába a hideg, hív az erdő, nem lehet várni, még túl messze a tavasz.

Télen is hív a természet

Emléknep, Jablonovszky Elemér

Tíz éve, szerteágazó közönségi és tudományos munkája teljében, 70 éves korában hunyt el Jablonovszky Elemér. Az ő emlékét idézték fel egykori barátai, pályatársai egy kötetlen beszélgetésen, amelynek keretében a Házsongárdi temetőben levő sírjánál tett látogatás, méltatás adta. Február 20-án az Erdélyi Múzeum-Egyesület Természet-tudományi és Agrártudományi Szakosztálya és az EKE – Kolozsvár 1891 szervezett emléknepet.

A Házsongárdi temetőben megkoszorúzták Jablonovszky Elemér sírját, szépszámu tisztelője, köztük sok EKE-tag jelenlétében. Lőrinczi István, az EKE választmányi tagja emlékeztetett: Jablonovszky Elemér a rendszerváltást követő újjáalakulásától, 1990 februárjától jelen volt az EKE sorában. „A botanikus kert főker-

tészet, cselekvő, mindig tette kész kitűnő szakemberét 1993 márciusában választotta elnökvé a kolozsvári EKE-tagság, a rendszerváltást követő zavaros időszakban, amikor az új és újraalakult civil szervezeteknek rengeteg problémával kellett megküzdeniük. Nagy természetszeretettel, fáradhatatlan környezetvédőként kerül az EKE élére. Szerénysége, jó kommunikációs készséggel párosulva méltán vívta ki a tagság megbecsülését, ezért a következő két éves mandátumot is ő nyerte el 1995-ben. Gyakran jelentkezett írásaival az Erdélyi Gyopárban, a Kertbarátok Lapjában, az Erdélyi Gazdában. A kolozsvári rádióban érdekes növényismertető előadásai, szakmai tanácsai hangzottak el. Közismert természetfotósként rengeteg színes diaposzítívót készített, számos vetí-

tett képes előadásán népszerűsítette természetvédelmi nézeteit. Emlékezetesek maradtak számunkra magas szakmai tudásával fűszerezett, évszakonként rendezett botanikus kerti, illetve tavaszi Mezőség-pere mi (Szénafüvek) túrái.” – hangzott el Lőrinczi István méltatásában.

A koszorúzás után a megemlékezők az EME székházban tartott emlékgyűlésen Farkas Zoltán moderálásával vetítésen és kötetlen beszélgetésen vettek részt, sokan méltatták Jablonovszky Elemért, a közismert kertészt, a kiváló szakembert. Az EKE-tagok közül Tóthpál Tamás a néhai EKE elnökségét értékelte, Péter Béla elnökségével vonva párhuzamot; Szatmári Béla és Wieszler Csere Zsuzsa az elhunyt személyéhez kötődő személyes élményeiket elevenítették fel. (L. I.)

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Barabás Ibolya 0740-560742
Csorba Anna 0740-407652
Feischmidt János 0722-542360
Kiss János 0364-807639
Kovács D. Zsuzsa 0747-070790
Márton Erzsébet 0742-037179
Pál Gyöngyi 0742-373546

Pál István 0264-572663
Székely Lavotta 0748-036290
Szima Márton 0766-703575
Szócs János 0742-690881
Tóthpál Tamás 0748-664821
Vas Géza 0742-659570
Vlád Pál 0264-435866

Titkár: Etédi József 0745-029946 és Székely Lavotta

Túraelőzetes

■ **Április 8–10. (péntek–vasárnap):** Gyulai fürdő-túra. Szervező: Vas Géza. ♦ **Április 10. (vasárnap):** Hármaskőszikla (15 km). Indulás Kalotaszentkirályról. Szervező: Szima Márton. ♦ **Április 30.–május 1. (szombat–vasárnap):** Tisza-tó túra kerékpárral; 2 nap (60+45 km). Szervező: Szima Márton.

Márciusi rendezvények

- **Február 27. (szombat):** Hajtás-völgy (6 km). Találkozás 10 óra-
kor a rádióstúdiónál (Donát negyed). Szervező: Márton Erzsébet.
- **Február 28. (vasárnap):** Kajántói-fenyves (15 km). Találkozás
9.20 órakor az M39-es autóbussz Állomás téri megállójában. Szer-
vező: Vlád Pál.
- **Március 2. (szerda):** Séta a Péter-úton (8 km). Találkozás 10
órákor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦
18 órától közgyűlés az Apáczai-líceumban. Vetítés: Dalmácia –
Fazakas Ferenc képei.
- **Március 5. (szombat):** Leányvár. Találkozás 9.15 órákor a 9-es
(M21-es) autóbussz Monostor negyedi (Bucium utca) megállója-
ban. Szervező: Csorba Anna ♦ Monostori-fenyves–Erzsébet-for-
rás–Vadász-forrás (13 km, 350 m szintkülönbség). Találkozás 9
órákor a monostori végállomáson. Szervező: Kiss János ♦ Bükki
séta (8 km). Találkozás 10 órákor a monostori végállomáson. Szer-
vező: Kovács D. Zsuzsa.
- **Március 6. (vasárnap):** Szalonnasütés Kispetriben (12 km). Ta-
lálkozás 7.15 órákor a vasútállomáson. Szervező: Vlád Pál.
- **Március 9. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órákor
a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Március 10. (csütörtök):** Túraszervezők tanácskozása és vá-
lasztmányi gyűlés 18 órától a székházban.
- **Március 11–13. (péntek–szombat–vasárnap):** Vári László em-
léktúra a Vlegyászára. Megbeszélés a közgyűlésen. Szervező: Szi-
lágyi András.
- **Március 12. (szombat):** Magyarlóna–Gyalui-erdő–Gyalu–Hója-
gerinc (25 km, 400 m szintkülönbség). (M23 indul 7.25-kor a Fenesi
úti Billa elől). Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon ♦ Rejtett-
forrás (7 km). Találkozás 10 órákor a monostori végállomáson. Gyer-
mektúra szülői felügyelettel. Szervező: Barabás Ibolya ♦ Vonatos ki-
rándulás Csucsára, Hárşu-tető (10 km). Találkozás 7.15 órákor a vas-
útállomáson (TFC vonattal). Szervezők: Pál István és Pál Gyöngyi.
- **Március 13. (vasárnap):** Csigadomb (15 km). Találkozás 10
órákor a rádióstúdiónál (Donát út). Szervező: Szócs János ♦ Kirán-
dulás a Révi-szorosba, barlanglátogatással (14 km, 600 m szintkü-
lönbség). Találkozás 7.15 órákor a vasútállomáson (TFC vonattal).
Szervező: Szima Márton.
- **Március 15. (kedd):** Emlékezés a honvéd hősökre a szamosfalvi
emlékműnél. Találkozás 14.45 órákor a 4-es trolibusz végállomá-
sán (IRA). Szervező: Feischmidt János.
- **Március 16. (szerda):** Cérna-forrás (8 km), találkozás 10 órákor
a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Március 19. (szombat):** Györgyfalvi-erdő–Mikesi-tó–Monostori
negyed (27 km, 700 m szintkülönbség). Találkozás 9 órákor a 20-as
autóbussz Opera végállomásán. Szervező: Kiss János ♦ Monostor
negyed–Cérna-forrás–Bivalyos–Majláth-kút–Péter-gerinc (18 km).
Találkozás 10 órákor a monostori végállomáson. Szervező: Bara-
bás Ibolya.
- **Március 20. (vasárnap):** Hóvirágtúra a Misid-völgybe (20 km,
600 m szintkülönbség). Felszerelés: gumicsizma és elemlámpa a
Bíró Lajos barlang megtekintéséhez. Szervező: Vlád Pál. Érdek-
lődni telefonon Vlád Pálnál vagy Pál Gyöngyinél ♦ Kerékpáros
túra: Csucsá–Tuszelke–Berettyó-forrás, Tőzike-rét–Királyhágó–
Csucsá (65 km, 1000 m szintkülönbség). Csucsáig vonattal, talál-
kozás 7.15 órákor a vasútállomáson (TFC). Szervező: Szima Már-
ton.
- **Március 23. (szerda):** Rejtett-forrás (8 km), találkozás 10 órákor
a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Március 27. (vasárnap):** Húsvétolás Magyarvistán; gyalog
haza: Magyarvista–Kapulat–Bátori-hegy–Kis-Martonos–Csigad-
omb–Bongár-forrás–Kolozsvár (22 km). Találkozás 7.15 órákor a
vasútállomáson (TFC vonattal). Szervező Tóthpál Tamás.
- **Március 27–30. (vasárnap–szerda):** Húsvéti csillagtúra
(13–20 km) Csucsáról. Szervező: Kiss János ♦ Vasárnap: Vigyá-
zó-hegység; Tőzike-folt–Odomir-gerinc–Szurdok-völgy (13 km,
515 m szintkülönbség), menetidő 5 óra ♦ Hétfő: Meszes-hegy-
ség; Gereben-hegy–Kacsintó-hegy–Les-hegy–Tőzike-oldal (20 km,
900 m szintkülönbség), menetidő 8 óra ♦ Kedd: Királyerdő-hegy-
ség; medvehagyma szüret: Körösrév–Püspök-kilátó–Győzelem
(Izbándis) barlang–Vársonkolyos (15 km, 500 m szintkülönbség),
menetidő 6 óra ♦ Szerda: Réz-hegység; Híres-tető–Sámán-völgy
(12 km, 500 m szintkülönbség), indulás 10 órákor Csucsáról az
EKE háztól, menetidő 5 óra. Érdeklődni telefonon.
- **Március 30. (szerda):** EKE-forrás (18 km). Találkozás 10 órákor
a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Április 2. (szombat):** Húsz bükki forrás körtúrája (25 km, 900
m szintkülönbség), menetidő 10 óra. Találkozás 9 órákor a monos-
tori végállomáson. Szervező: Kiss János.
- **Április 3. (vasárnap):** Tőzike-túra a Meszes gerincen; Csucsá-
Börvény (Vánatori)–Hodosfalva. (24 km, 600 m szintkülönbség)
Szervező: Vlád Pál. Érdeklődni telefonon Vlád Pálnál vagy Pál
Gyöngyinél.
- **Április 6. (szerda):** Séta a Péter-úton (8 km). Találkozás 10 óra-
kor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18
órától közgyűlés az Apáczai-líceumban.
- **Szolgálatos napok a székházban** (Kolozsvár, Fürdő/Cardinal
Iuliu Hossu utca 20. sz., 13-as ajtó): hétfőn, csütörtökön 17–18,
kedden 10.30–12.30 óra között. ♦ **EKE fotóklub:** minden kedden
17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18
óra között a székházban.

Minden érdeklődőt szeretettel vár az EKE-Kolozsvár 1891!